

УДК
7.012:687.016:687.1

ДАВИДЕНКО І.В., НІКОЛАЄВА Т.І.
Київський національний університет технологій та дизайну

ТВОРЧІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СТВОРЕННЯ СУЧАСНОГО КОСТЮМА НА ОСНОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕКТОНІКИ БІОНІЧНИХ ФОРМ

Мета. Аналіз впливу методологічних аспектів виконання студентами курсової роботи з дисципліни «Проектування та вступ до фаху», на розвиток когнітивних процесів та закріплення необхідних навичок та компетентностей в процесі творчої інтерпретації біонічних форм.

Методика. В наукових дослідженнях використана комбінація методів системно-структурного і морфологічного аналізу та сучасних інноваційних педагогічних практик.

Результати. В результаті виконання наукової роботи визначено основні завдання творчого пошуку та складові структури курсової роботи, виявлено методологічні засади використання творчих засобів асоціативного мислення для розробки перспективних видів одягу в дизайні.

Наукова новизна. З наукової точки зору визначено зміст та послідовність дослідницького, творчого та практичного етапів курсового проектування з дисципліни «Проектування та вступ до фаху».

Практична значимість. На основі проведеного аналізу визначено шляхи вдосконалення методологічної бази підготовки майбутніх дизайнерів, відпрацьовано та вдосконалено структуру курсового проекту, розроблено рекомендації до створення перспективних форм одягу на основі дослідження біонічних форм.

Ключові слова: дизайн, костюм, біонічні форми, трансформація, нетрадиційні матеріали, проект.

Вступ. Збагачення сучасного суспільства новими знаннями, зміна стандартів ергономіки та, навіть, канонів суспільної моралі, виступає об'єктивним чинником формування в суспільстві більш вибагливих запитів, щодо дизайну оточуючих речей та рівня фахової підготовки їх проектувальників. Зазначені цілі актуалізують пошук вдосконалення структури відповідних базових дисциплін, адекватних підходів до підвищення рівня творчої та проектної підготовки фахівців з вищою освітою в галузі дизайну.

Стаття присвячена вивченню актуальних питань теорії та практики художнього моделювання костюма, як виду дизайну, на основі біонічних досліджень, та вдосконаленню структури та змісту теоретичної і практичної підготовки майбутніх фахівців.

Постановка завдання. Як і кожна творча та наукова праця, курсова робота з дисципліни «Проектування та вступ до фаху» орієнтована на отримання студентами конкретного експериментального

результату, як обов'язкової складової процесу художнього моделювання костюма. Важливо, що студенти повинні оперувати фаховим інноваційним матеріалом, який вже пройшов апробацію у практиці дизайну. Це найбільш логічний та ефективний шлях вдосконалення художніх засобів та методів, які формують загальний процес розвитку дизайну, зокрема, художнього моделювання костюма.

Домінуючим творчим методом розробки курсової роботи з «Проектування та вступу до фаху» є аналітично-асоціативний метод - як уявний зв'язок дизайнера з джерелом натхнення, на основі виразних ознак, у створенні нового образу за допомогою композиційних засобів вираження: пластики матеріалів, конструктивних ліній, декору, кольору, фактури та ін.

Метою курсової роботи є розробка творчої та методологічної концепції створення сучасного костюма, на основі досліджень першоджерел - біонічних форм, вивчення тенденцій сучасної моди, а також аналізу творчих методів роботи яскравих постатей - митців в галузі дизайну та моди. Набуття студентами практичних навичок відтворення власного задуму в об'ємі, з відповідних матеріалів, формування уяви про силуетну форму, пропорції та членування костюма, використання різноманітних методів трансформації поверхні матеріалу під час створення нових моделей, скеровані на розвиток образно-асоціативного мислення та спонукає на пошук нестандартних дизайнерських рішень [1].

Курсова робота з дисципліни «Проектування та вступ до фаху» є фундаментальною базою для розвитку здібностей до самостійної творчої та наукової роботи в підготовці бакалавра мистецтва та необхідних компетентностей фахівця в галузі дизайну костюма.

Результати дослідження. Виконання курсової роботи сприяє вихованню цілеспрямованості, творчого підходу до вирішення поставлених завдань, наукової об'єктивності в оцінці достовірності отриманих експериментальних або теоретичних підсумків проведених досліджень. Теоретичними результатами виконання курсової роботи мають стати:

- вивчення сутності передпроектних маркетингових та мистецтвознавчих досліджень в дизайні костюма;
- дослідження сутності інформаційного пошуку, аналіз рівня актуальності наукової роботи; поставлених цілей та задач, вибору об'єкту та предмету дослідження;
- визначення структури та методології наукової роботи, аналіз та оформлення результатів наукових досліджень;

- використання наукових методів пошуку нових творчих рішень в суміжних галузях: технології, конструюванні, мистецтвознавстві, мерчендайзингу, брендингу.

Практичними результатами виконання курсової роботи мають стати:

- постановка проектних задач; проведення структурного аналізу першоджерела та його художньо-композиційний аналіз

- використання творчих засобів асоціативного мислення для розробки перспективних видів одягу з принципово новими естетичними та функціонально-утилітарними властивостями;

- проектування перспективних форм костюмів з нетрадиційних матеріалів;

- представлення перспективних форм костюмів до участі у конкурсі творчих робіт молодих дизайнерів «Сузір'я каштан»;

- розробка методичних рекомендацій з перспективних напрямків розвитку моди в дизайні одягу.

Визначальним творчим етапом курсової роботи є аналіз джерела натхнення - біоформи, як ідеї для проектування костюма, обґрунтування його вибору. Представляється огляд сучасних тенденцій в дизайні одягу, з наведенням аналізу використання аналогічних джерел натхнення в колекціях сучасних дизайнерів. Пропонується виконання детального опису джерела натхнення та його композиційний аналіз для цілей проектування костюма (форма, колір, фактура, пластика ліній).

Процес трансформації базової форми біооб'єкта розпочинається з ретельного аналізу обраної форми та її структури, силуету, пропорціонального та колористичного вирішення, перетворення шляхом стилізацій, змін масштабності форми та її елементів (Рис.1).

Тваринний і рослинний світ підказують нові ідеї для художнього проектування. Необхідність вивчення біонічних форм підкреслюється тим, що вони масштабно виражені, конструктивно і функціонально зумовлені. Гармонія краси й цілісності в природі — невичерпне джерело засобів гармонізації форми, до якого постійно звертались творці шедеврів мистецтва. До трансформації природних форм необхідно підходити творчо, вести пошук методів і способів технічного моделювання обґрунтовано, інакше неможливо досягнути логічно обумовленого результату[2].

Обов'язковим є відтворення цікавих для дизайну природних форм за допомогою об'ємних моделей. Моделювання в даному випадку виступає як засіб не лише пізнання законів формоутворення живої природи, але й як інструмент безпосереднього вирішення практичних задач, поставлених перед дизайнерською біонікою.

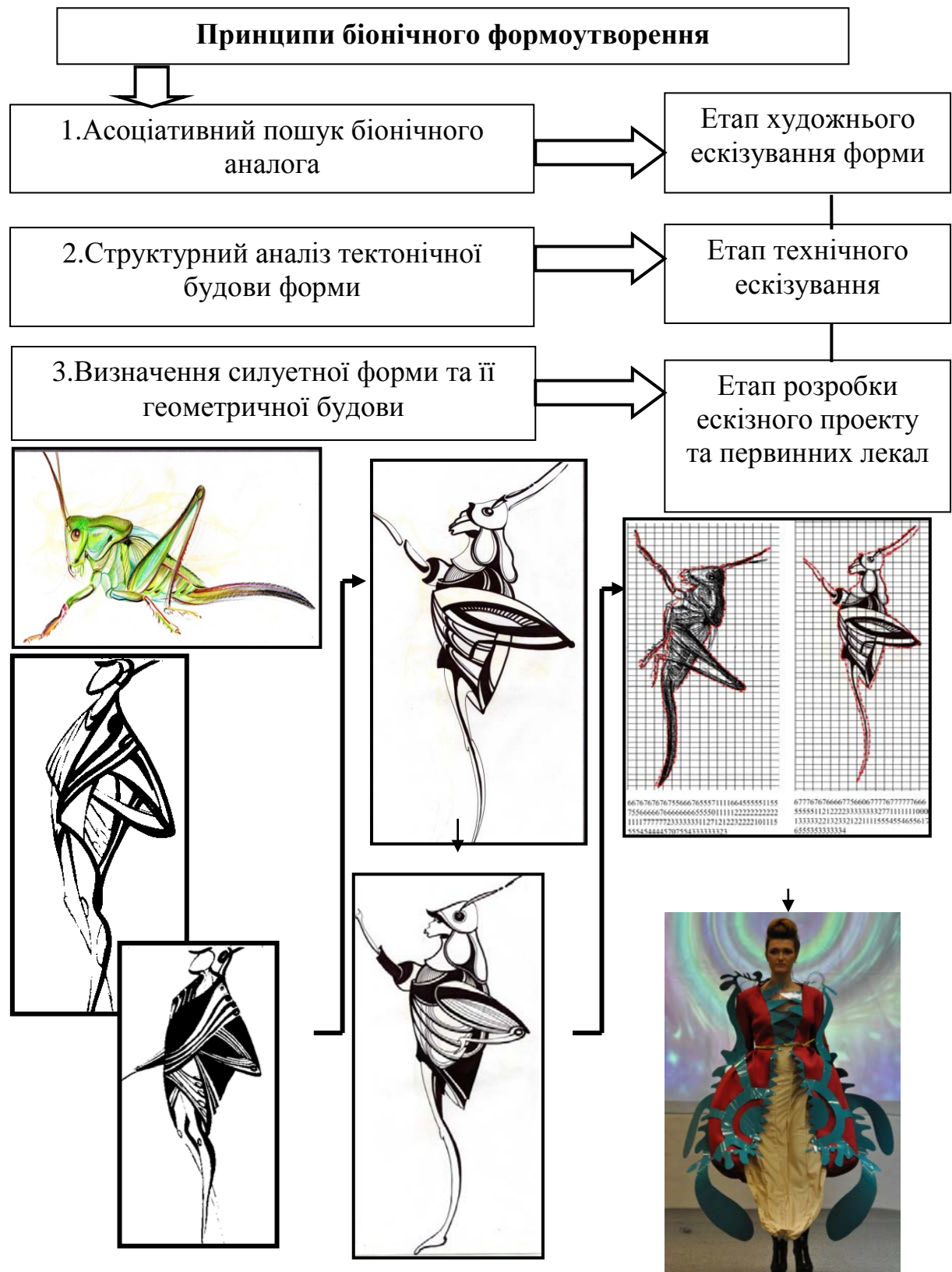


Рис. 1 Схема послідовності процесу формоутворення костюма на основі біонічних принципів

Використання біоніки в процесі художнього конструювання розвиває творчу думку, змушує пізнавати закони природи. На нинішньому етапі освоєння форм живої природи в предметному середовищі, досліджуються не просто їх формальні сторони, а й встановлюються глибокі зв'язки між законами розвитку живої природи і предметного світу. Саму форму часто розглядають у статичному стані, в той час як костюм вважається динамічною системою, яка постійно змінює своє положення. Для розуміння механізму змін в розвитку форм костюма потрібно перейти на другий рівень дослідження - структурне узагальнення і певну абстракцію, уявне виокремлення елементів і їх знакове виявлення: фактура, колір, декор, пропорції, симетрія, характер зв'язку між частинами, пластика форми та фігури, характерне силуетне рішення [3].

Перетворення форми починається із замальовки природних аналогів, їх розчленування, відокремлення цікавих елементів біоаналізу, шляхом використання структурного аналізу формоутворюючих ліній. Існує багато прикладів різноманітних акцентів композиційної структури в загальному упорядкуванні форми, від яких можна відраховувати подальші кроки в проектуванні об'єкта дизайну. Коли форма природного аналога складається з багатьох складно організованих елементів, асоціативний сигнал при її сприйнятті не має чіткого характеру. Тому, ретельний відбір біооб'єкта має бути проведений на основі чітко визначених функціональних та естетичних принципів трансформації:

- яскравості та новизни образу;
- збереження структури та асоціативно-емоційної характеристики біооб'єкта, подібності кольорової гамми;
- застосування відповідних матеріалів для утворення форми, передачі схожої фактури;
- Трансформація проводиться за наступними етапами:
 - замальовка обраного об'єкта;
 - стилізація та спрощення силуетної форми біооб'єкта, із збереженням його структури;
 - зміна пропорційно-масштабних співвідношень елементів форми, адаптація та гармонізація форми до фігури людини;
 - остаточна проробка деталей та оздоблення форми що проектується.

Наступним етапом є аналіз вибору матеріалів для проектування моделей. Він складається з аналізу пластичних властивостей матеріалів, фактури, кольору, декору.

Усі властивості форми і її конструкції тісно пов'язані з матеріалом, з якого вона виконана. Природний зовнішній вигляд

матеріалів – колір, фактура, текстура чітко пов'язані із певними фізико-механічними властивостями. Природний вигляд матеріалу несе значну інформацію про його конструктивні властивості, і тому, як правило, є найбільше тектонічним. Виявлення природного вигляду матеріала, у більшості випадків, є доцільним для створення правдивих і виразних тектонічних форм.

Різним матеріалам властиві свої характерні види форм і конструкцій. Для жорстких матеріалів – це форми прямокутні, коробчасті (товстий поролон, флізелін); для пластичних матеріалів – складні, скульптурні, просторові форми (синтепон, тканина).

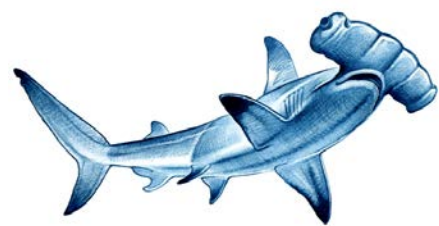
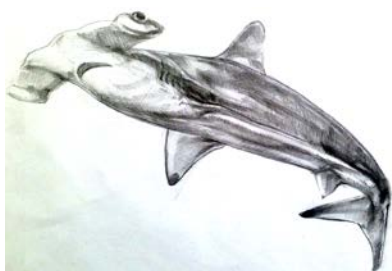
Відповідність між матеріалом і формою – важлива умова загальної тектонічності та естетичності об'єкта проектування. Форма, матеріалу якої надано невластиву йому пластику та конструктивно – просторову організацію, викликає відчуття неприродності, атектонічності [4].

Збереження природного зовнішнього вигляду матеріалів – один із найкращих, але не єдиний спосіб досягнення тектонічності форми. В складному процесі формоутворення виникає необхідність застосування різноманітних спеціальних обробок. До таких видів обробки відносять фарбування, лакування, металізацію, декоративну трансформацію площини. Матеріали, що зазнали такої обробки, стають найважливішим засобом цілеспрямованого художнього трактування тектоніки форми.

Застосування оздоблювальних матеріалів є логічним, якщо вони відповідають елементам внутрішнього змісту об'єкта проектування, або одягають форму в яскраву, декоративну, але обов'язково доцільну оболонку.

Створення художньо-виразної поверхні форми, гармонійно відповідної її конструктивній основі – одна зі важливих професійних задач дизайнера. Для рішення цієї задачі використовуються оздоблювальні, декоративні покриття, кольорографічні зображення, скульптурні накладки, які виконують різноманітними художньо-композиційними засобами.

Для уявлення процесів творчої трансформації біонічних форм у художньому моделюванні костюма, запропоновано схематичний ряд ескізних інтерпретацій силуету біоаналога - риби-молот (Рис. 2, 3).



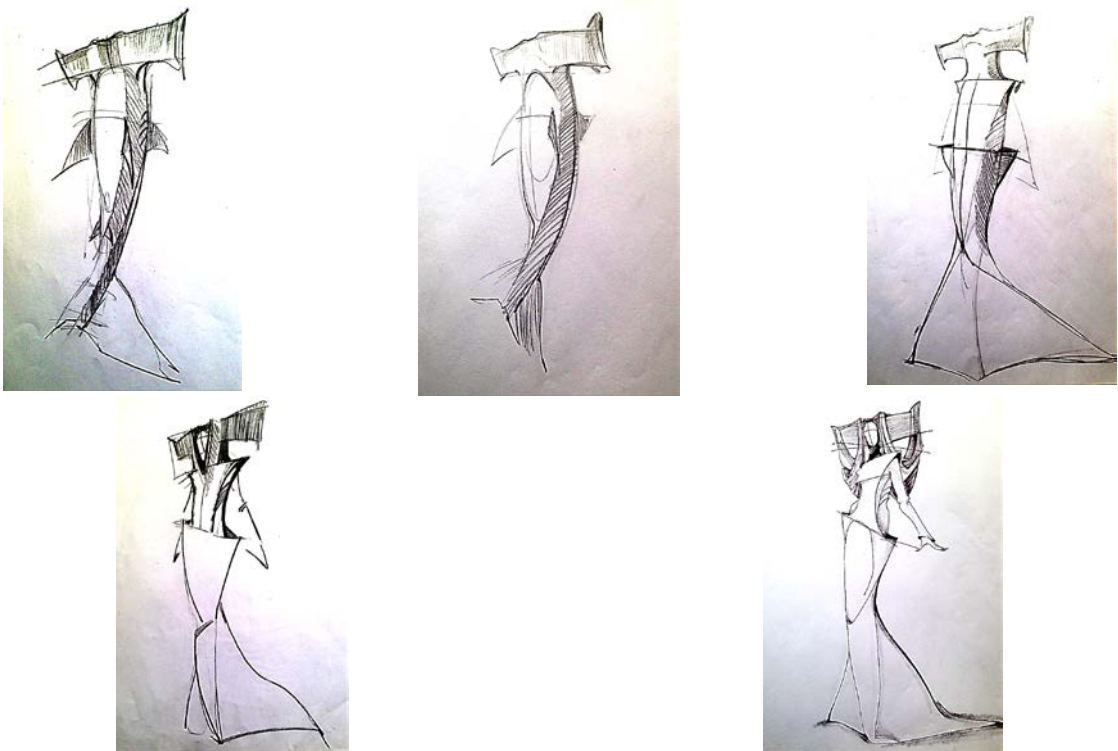


Рис. 2 Трансформація біонічної форми в художньому моделюванні,
схематичний ряд ескізних інтерпретацій



Рис. 3 Моделювання біонічної форми в матеріалі

Висновки. Визначено зміст та методологічну структуру курсової роботи з дисципліни «Проектування та вступ до фаху», яка базується на знаннях та компетентностях, отриманих студентами під час вивчення базових дисциплін: «Філософія», «Історія мистецтв та матеріальної культури», «Основи композиції та кольорознавства», та виховує у студентів знання і навички творчих прийомів проектної діяльності, які

знайдуть подальший розвиток у виконанні випускної кваліфікаційної роботи магістра.

Результати курсової роботи мають стати основою для розробки студентами інноваційного дизайнерського проекту, що додатково стимулює до науково-дослідницької роботи, а також сприяє формуванню системності при виконанні творчо-експериментальних завдань та оволодінню необхідними компетентностями в майбутній дизайнерській діяльності.

Список використаних джерел

1. Андросова Э.М. Основы художественного проектирования костюма, Изд. дом «Медиа – принт», Челябинск 2004. – 184с.
2. Ніколаєва Т.В.Тектоніка формоутворення костюма: Навчальний посібник. 2-ге вид., переробл. та доповн.- К.: Арістей, 2008. – 340с.
3. Розробка базової форми костюма з нетрадиційних матеріалів для творчої колекції за мотивами біологічних форм: методичні матеріали до виконання курсової роботи з дисципліни «Проектування та вступ до фаху» для студентів напряму підготовки 6.020207 «Дизайн» / упор.: Т. В. Ніколаєва, Т. І. Ніколаєва, І. В. Давиденко. – К. : КНУТД, 2014. – 37 с.
4. Колин Гейл, Ясбир Каур Мода и текстиль. Рождение новых тенденцій. – Минск: Гревцов Паблшер. 2009. – 240с.

ТВОРЧЕСКИЕ И МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ СОЗДАНИЯ СОВРЕМЕННОГО КОСТЮМА НА ОСНОВЕ ИССЛЕДОВАНИЯ ТЕКТониКИ БИОНИЧЕСКИХ ФОРМ

ДАВИДЕНКО И.В., НИКОЛАЕВА Т.И.

Киевский национальный университет технологий и дизайна

Цель. Анализ влияния методологических аспектов выполнения студентами курсовой работы по дисциплине «Проектирование и вступление в специальность», на развитие когнитивных процессов и закрепления необходимых навыков и компетентностей в процессе творческой интерпретации бионических форм.

Методика. В научных исследованиях использована комбинация методов системно-структурного анализа и современных инновационных педагогических практик.

Результаты. В результате выполнения научной работы определены основные задания творческого поиска и составляющие структуры курсовой работы, выявлены методологические основания использования творческих способов ассоциативного мышления для разработки перспективных видов одежды в дизайне.

Научная новизна. С научной точки зрения определено содержание и последовательность исследовательского, творческого и проектного этапов курсового проектирования по дисциплине «Проектирование и вступление в специальность».

Практическая значимость. На основе проведенного анализа определены пути усовершенствования методологической базы подготовки будущих дизайнеров, отработано и усовершенствовано структуру курсового проекта, разработано рекомендации по созданию перспективных форм одежды на основе исследования бионических форм.

Ключевые слова: дизайн, костюм, бионические формы, трансформация, нетрадиционные материалы, проект.

CREATIVE AND TECHNICAL ASPECTS OF CREATING A MODERN SUIT BASED ON THE STUDY OF BIOLOGICAL FORMS

DAVIDENKO I.V., NIKOLAEVA T.I.

Kyiv National University of Technologies and Design

Purpose. The analysis of the influence of methodological aspects of a student's course work on discipline "Design and entry to the speciality", on the development of cognitive processes, amplification of skills and competencies in the process of creative interpretation of bionic forms.

Methodology. The combination of systematic - structural analysis and innovative pedagogical practices has been used in scientific researches.

Findings. As a result of scientific work has been determined the main tasks of creative search and the components of course work structure, revealed methodological foundations of creative ways for associative mindset in clothes design.

Originality. The content and sequence of research, creative and project stages of the course work of the discipline "Design and entry to the speciality" has been determined by the scientific point of view.

Practical value. On the basis of analysis has been determined the directions of improvement of methodological base for training designers, tested and enhanced the structure of the course project, developed the recommendations for the forms designing based on bionical forms studying.

Keywords: design, costume, bionic forms, transformation, unconventional materials, project.